

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ

॥ ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

|| ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||

ಪಲಾಯಮಾನೈರ್ವಾನರೈಃ ಸಹ ವಾರ್ತಾಲಾಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಂಗದಾಯಾಸ್ತಾರಾಯಾ
ವಾಲಿನಃ ಸಮೀಪ ಆಗಮನಂ ತಸ್ಯ ದುರವಸ್ಥಾಮಾಲೋಕ್ಯ ತಸ್ಯಾ ರೋದನಂ ಚ

ಸ ವಾನರಮಹಾರಾಜಃ ಶಯಾನಃ ಶರಪೀಡಿತಃ |
ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತೋ ಹೇತುಮದ್ವಾಕ್ಯೈರ್ನೋತ್ತರಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ || 4.19.1 ||

ಅಶ್ಮಭಿಃ ಪರಿಭಿನ್ನಾಂಗಃ
ಪಾದಪೈರಾಹತೋ ಭೃಶಂ |
ರಾಮಬಾಣೇನ ಚಾಕ್ರಾಂತೋ
ಜೀವಿತಾಂತೇ ಮುಮೋಹ ಸಃ || 4.19.2 ||

ತಂ ಭಾರ್ಯಾ ಬಾಣಮೋಕ್ಷೇಣ ರಾಮದತ್ತೇನ ಸಂಯುಗೇ |
ಹತಂ ಪ್ಲವಗಶಾರ್ದೂಲಂ ತಾರಾ ಶುಶ್ರಾವ ವಾಲಿನಂ || 4.19.3 ||

ಸಾ ಸಪುತ್ರಾಪ್ರಿಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಧಂ ಭರ್ತುಃ ಸುದಾರುಣಂ |
ನಿಷ್ಪಪಾತ ಭೃಶಂ ತಸ್ಮಾದುದ್ವಿಗ್ನಾ ಗಿರಿಕಂದರಾತ್ || 4.19.4 ||

ಯೇ ತ್ವಂಗದಪರೀವಾರಾ ವಾನರಾ ಹಿ ಮಹಾಬಲಾಃ |
ತೇ ಸಕಾರ್ಮುಕಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಮಂ ತ್ರಸ್ತಾಃ ಪ್ರದುದ್ರುವುಃ || 4.19.5 ||

ಸಾ ದದರ್ಶ ತತಸ್ತಸ್ತಾನ್ ಹರೀನಾಪತತೋ ದ್ರುತಂ |
ಯೂಥಾದೇವ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಾನ್ ಮೃಗಾನ್ ನಿಹತಯೂಥಪಾನ್ || 4.19.6 ||

ತಾನುವಾಚ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ದುಃಖಿತಾನ್ ದುಃಖಿತಾ ಸತೀ |
ರಾಮವಿತ್ರಾಸಿತಾನ್ ಸರ್ವಾನನುಬದ್ಧಾನಿವೇಷುಭಿಃ || 4.19.7 ||

ವಾನರಾ ರಾಜಸಿಂಹಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಯೂಯಂ ಪುರಃಸರಾಃ |
ತಂ ವಿಹಾಯ ಸುವಿತ್ರಸ್ತಾಃ ಕಸ್ಮಾದ್ ದ್ರವತ ದುರ್ಗತಾಃ || 4.19.8 ||

ರಾಜ್ಯಹೇತೋಃ ಸ ಚೇದ್ ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಕ್ರೂರೇಣ ಪಾತಿತಃ |
ರಾಮೇಣ ಪ್ರಹಿತೈರ್ದೂರಾನ್ಮಾರ್ಗಣೈರ್ದೂರಪಾತಿಭಿಃ || 4.19.9 ||

ಕಪಿಪತ್ನ್ಯಾ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಪಯಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ |
ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಮೂಚುರ್ವಚನಮಂಗನಾಂ || 4.19.10 ||

ಜೀವಪುತ್ರೇ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಪುತ್ರಂ ರಕ್ಷಸ್ವ ಚಾಂಗದಂ |
ಅಂತಕೋ ರಾಮರೂಪೇಣ ಹತ್ವಾ ನಯತಿ ವಾಲಿನಂ || 4.19.11 ||

ಕ್ಷಿಪ್ತಾನ್ ವೃಕ್ಷಾನ್ ಸಮಾವಿಧ್ಯ ವಿಪುಲಾಶ್ಚ ತಥಾ ಶಿಲಾಃ |
ವಾಲೀ ವಜ್ರಸಮೈರ್ಬಾಣೈರ್ವಜ್ರೇಣೇವ ನಿಪಾತಿತಃ || 4.19.12 ||

ಅಭಿಭೂತಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ವಿದ್ರುತಂ ವಾನರಂ ಬಲಂ |
ಅಸ್ಮಿನ್ ಪ್ಲವಗಶಾರ್ದೂಲೇ ಹತೇ ಶಕ್ರಸಮಪ್ರಭೇ || 4.19.13 ||

ರಕ್ಷ್ಯತಾಂ ನಗರೀ ಶೂರೈರಂಗದಶ್ಚಾಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ |
ಪದಸ್ಥಂ ವಾಲಿನಃ ಪುತ್ರಂ ಭಜಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ || 4.19.14 ||

ಅಥವಾರುಚಿತಂ ಸ್ಥಾನಮಿಹ ತೇ ರುಚಿರಾನನೇ |
ಆವಿಶಂತಿ ಚ ದುರ್ಗಾಣಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಮದ್ಯೈವ ವಾನರಾಃ || 4.19.15 ||

ಅಭಾರ್ಯಾಃ ಸಹಭಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂತ್ಯತ್ರ ವನಚಾರಿಣಃ |
ಲುಭ್ಧೇಭ್ಯೋ ವಿಪ್ರಲಭ್ಧೇಭ್ಯಸ್ತೇಭ್ಯೋ ನಃ ಸುಮಹದ್ಭಯಂ || 4.19.16 ||

ಅಲ್ಪಾಂತರಗತಾನಾಂ ತು ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚನಮಂಗನಾ |
ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರತಿರೂಪಂ ಸಾ ಬಭಾಷೇ ಚಾರುಹಾಸಿನೀ || 4.19.17 ||

ಪುತ್ರೇಣ ಮಮ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ರಾಜ್ಯೇನಾಪಿ ಕಿಮಾತ್ಮನಾ |
ಕಪಿಸಿಂಹೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಭರ್ತರಿ ನಶ್ಯತಿ || 4.19.18 ||

ಪಾದಮೂಲಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತಸ್ಯೈವಾಹಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ |
ಯೋಽಸೌ ರಾಮಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ಶರೇಣ ವಿನಿಪಾತಿತಃ || 4.19.19 ||

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರದುದ್ರಾವ ರುದತೀ ಶೋಕಮೂರ್ಛಿತಾ |
ಶಿರಶ್ಶೋರಶ್ಚ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ದುಃಖೇನ ಸಮಭಿಘ್ನತೀ || 4.19.20 ||

ಸಾ ವ್ರಜಂತೀ ದದರ್ಶಾಥ ಪತಿಂ ನಿಪತಿತಂ ಭುವಿ |
ಹಂತಾರಂ ದಾನವೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಸಮರೇಷ್ಟನಿವರ್ತಿನಾಂ || 4.19.21 ||

ಕ್ಷೇಪ್ತಾರಂ ಪರ್ವತೇಂದ್ರಾಣಾಂ ವಜ್ರಾಣಾಮಿವ ವಾಸವಂ |
ಮಹಾವಾತಸಮಾವಿಷ್ಟಂ ಮಹಾಮೇಘೌಘನಿಸ್ವನಂ || 4.19.22 ||

ಶಕ್ರತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ವೃಷ್ಟ್ವೇವೋಪರತಂ ಘನಂ |
ನರ್ದಂತಂ ನರ್ದತಾಂ ಭೀಮಂ ಶೂರಂ ಶೂರೇಣ ಪಾತಿತಂ |
ಶಾರ್ದೂಲೇನಾಮಿಷಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಮೃಗರಾಜಮಿವಾಹತಂ || 4.19.23 ||

ಅರ್ಚಿತಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಸಪತಾಕಂ ಸವೇದಿಕಂ |
ನಾಗಹೇತೋಃ ಸುಪರ್ಣೇನ ಚೈತ್ಯಮುನ್ಮಥಿತಂ ಯಥಾ || 4.19.24 ||

ಅವಷ್ಟಭ್ಯಾವತಿಷ್ಠಂತಂ ದದರ್ಶ ಧನುರೂರ್ಜಿತಂ |
ರಾಮಂ ರಾಮಾನುಜಂ ಚೈವ ಭರ್ತುಶ್ಚೈವ ತಥಾನುಜಂ || 4.19.25 ||

ತಾನತೀತ್ಯ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಭರ್ತಾರಂ ನಿಹತಂ ರಣೇ |
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವ್ಯಥಿತಾ ಭೂಮೌ ಸಂಭ್ರಾಂತಾ ನಿಪಪಾತ ಹ || 4.19.26 ||

ಸುಪ್ತೇವ ಪುನರುತ್ಥಾಯ ಆರ್ಯಪುತ್ರೇತಿ ವಾದಿನೀ |
ರುರೋದ ಸಾ ಪತಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂವೀತಂ ಮೃತ್ಯುದಾಮಭಿಃ || 4.19.27 ||

ತಾಮವೇಕ್ಷ್ಯ ತು ಸುಗ್ರೀವಃ ಕ್ರೋಶಂತೀಂ ಕುರರೀಮಿವ |
ವಿಷಾದಮಗಮತ್ ಕಷ್ಟಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಾಂಗದಮಾಗತಂ || 4.19.28 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||